

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/14/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116212865
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8116212865.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Mariany Muránskej v právnej veci žalobkyne: N. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Y. XXX, právne zastúpená: JUDr. Viera Straková, advokátka, nám legionárov 5, 080 01 Prešov, proti žalovanej: I. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. G. XXXX/XX, XXX XX C., právne zastúpená: Mgr. Peter Troščák, advokát, Hlavná 50, 080 01 Prešov, v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14C 210/2016-273 zo dňa 12.09.2018 v spojení s opravným uznesením zo dňa 23.10.2018 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území Y. a tieto vyporiadal tak, že prikázal nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobkyne, ktorú zaviazal vyplatiť žalovanej sumu 20.333,- eur v lehote do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku ako náhradu za spoluvlastnícky podiel. Náhradu trov konania stranám sporu nepriznal.

2. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti (pozemkov a rodinného domu) v katastrálnom území Y., a to žalobkyňa v podiele X/X a žalovaná v podiele X/X. Pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva súd prvej inštancie vzhľadom na výšku spoluvlastníckych podielov prikázal celý predmet podielového spoluvlastníctva do výlučného vlastníctva žalobkyne, pričom pri výške náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovanej vychádzal zo znaleckého posudku V. I. V. č. X/XXXX, ktorý obsahoval všetky zákonné náležitosti potrebné pre rozhodnutie vo veci, ktorý stanovil trhovú hodnotu týchto nehnuteľností na sumu 122.000,- eur. Súd prvej inštancie tiež bral do úvahy, že obdobné závery vyplývali aj zo správ realitných kancelárií, pričom znalecké posudky predložené žalobkyňou súd prvej inštancie nepovažoval za relevantné pre rozhodnutie vo veci s poukazom na to, že tieto nespĺňali náležitosti v zmysle Civilného sporového poriadku pre znalecký posudok, pričom mohli slúžiť len ako listinný dôkaz.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ustanovení § 137, § 141, § 142 Občianskeho zákonníka.

4. Vzhľadom na vyjadrenia žalobkyne o tom, že je ochotná vyplatiť sumu 15.000,- eur žalovanej za účelom vyporiadania sporu a s prihliadnutím na vyššie ustálenú sumu výplaty, preto rozhodol o lehote na vyplatenie tejto sumy v trvaní 90 dní.

5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 257 CSP, kedy bral do úvahy, že žalobkyňa je dôchodkyňou s príjmom len vo výške dôchodku. Z tohto dôvodu stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalobkyne, ktorá nesúhlasila so stanovením primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel, pričom uviedla, že pri podaní žaloby navrhovala ako primeranú náhradu sumu 7.000,- eur. Žalovaná rozporovala žalobkyňou predložené dôkazy, a to znalecké posudky, pričom súd prvej inštancie si nesprávne osvojil len záver zo znaleckého posudku V. V., ktorý však použil rovnakú metódu ako znalecké posudky V. D., V. D. a V. Q.. Žalobkyňa namietla, že rozporovala znalecký posudok V. V., ktorý pri stanovení všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti pri použití rovnakej metódy stanovil sumu vyššiu cca o 60.000,- eur než znalci, ktorí použili rovnakú metódu. Vzhľadom na okolnosti prípadu, kedy sa jedná o nehnuteľnosť, a to starý dom, ktorý je aj zamoknutý a vlhký, je reálna suma na výplatu spoluvlastníckeho podielu žalovanej vo výške 15.000,- eur. Pokiaľ sa týka nedostatkov v znaleckom posudku V. D. a V. D., ktoré neobsahujú vyhlásenie podľa § 209 ods. 2 CSP, žalobkyňa uviedla, že žaloba bola podaná na súd pred účinnosťou Civilného sporového poriadku, pričom v zmysle princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem sa Civilný sporový poriadok vzťahuje aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP, no aj z tohto princípu sú výnimky v zmysle § 470 ods. 2, kedy právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, ostávajú zachované. Z týchto dôvodov navrhla zmeniť rozsudok v časti priznanej náhrady za spoluvlastnícky podiel a tento upraviť na sumu 15.000,- eur.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalovanej, a to proti výroku II., ktorým náhrada trov konania stranám sporu nebola priznaná. Žalovaná namietla, že odôvodnenie rozsudku vo výroku II. je nepreskúmateľné a jeho závery sú neodôvodnené, svojvoľné a arbitrárne. Poukázala na to, že toto odôvodnenie nezodpovedá nárokom podľa § 220 ods. 2 CSP, pričom nepreskúmateľnosť rozhodnutia je aj porušením práva na spravodlivý proces. Tieto závery vyplývajú aj z rozhodnutí Najvyššieho ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. Zároveň poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorého vyplýva, že v prípade aplikácie dôvodov hodných osobitného zreteľa, musí byť takýto záver dostatočne odôvodnený. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania a v tomto type sporu aj na postoj strán v konaní a samotná skutočnosť, že jedna strana sporu nie je solventnou, neodôvodňuje samostatne použitie § 257 CSP. Zároveň je nutné, aby v prípade, že súd chce takéto ustanovenie použiť, dal možnosť protistrane vyjadriť sa k tejto skutočnosti. Poukázala na to, že samotná žalobkyňa bola právne zastúpená, pričom súdom priznaná náhrada niekoľkonásobne prevyšovala náhradu, ktorú navrhovala žalobkyňa a toto samo o sebe vylučuje použitie ustanovenia § 257 CSP. Zároveň z obsahu spisu vyplýva, že hodnota nehnuteľnosti je cca 122.000,- eur, pričom aj po vyplatení v prospech žalovanej disponuje žalobkyňa majetkovou hodnotou v rozsahu cca 100.000,- eur, čo jej umožňuje nahradiť trovy konania.

8. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej proti výroku o náhrade trov konania uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti trov konania považuje za spravodlivé, pričom súd má právo prelomiť zásadu úspechu v sporovom konaní aj s prihliadnutím na to, že žaloba z jej strany nebola šikanózna a nesmerovala k zneužitiu práv žalovanej. Pred podaním žaloby žalobkyňa sa pokúšala dohodnúť so žalovanou, no bezvýsledne, a preto jej nič neostávalo len riešiť vec súdnou cestou. Poukázala tiež na svoju sociálnu situáciu, a to, že nepriznanie náhrady trov konania sa neprejaví negatívne v majetkovej sfére žalovanej.

9. Žalovaná vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedla, že podstatou odvolacích námietok je neprihliadnutie na znalecké posudky, ktoré predložila žalobkyňa v konaní, pričom žalovaná na absenciu náležitosti týchto posudkov poukazovala v priebehu celého konania, pričom ani jeden z týchto posudkov nerieši možnú otázku rozdelenia veci. Prvé dva posudky neobsahujú doložku, ktorú vyžaduje ustanovenie § 209 ods. 2 CSP, pričom túto doložku obsahuje až znalecký posudok Ing. Q., ktorý však nerieši otázku možnosti reálnej deľby. Správne súd prvej inštancie uplatnil sudcovskú koncentračnú zásadu podľa § 153 CSP a po zohľadnení formálnych náležitostí mohol pri stanovení primeranej náhrady vychádzať len zo znaleckého posudku V. V., ktorý bol predložený žalovanou, ktorý obsahoval riešenie otázky možnosti rozdelenia veci a následne aj doložku v zmysle § 209 ods. 2 CSP. S poukazom na tieto skutočnosti navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Vo vzťahu k reakcii žalobkyne na rozhodnutie súdu o náhrade trov konania zotrvala na svojich odvolacích námietkach, pričom poukázala na rozhodovaciu prax vyšších súdnych autorít.

10. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k podaniu žalovanej uviedla, že trvá na svojom stanovisku ohľadom výroku o náhrade trov konania s tým, že predložená judikatúra nevyklučuje rozhodnutie ku akému dospel súd prvej inštancie s poukazom na sociálne, majetkové a príjmové pomery žalobkyne. Vo vzťahu k odvolaniu, ktoré bolo vo veci samej podané z jej strany, opätovne poukázala na intertemporálne ustanovenia Civilného sporového poriadku ako aj na to, že suma, ktorá bola stanovená ako primeraná náhrada za spoluvlastnícky podiel žalovanej v zmysle znaleckého posudku Ing. V. je neprimeraná a posudky, ktoré boli predložené z jej strany by mali byť zohľadnené ako listinné dôkazy, nakoľko zákon žiadnemu dôkaznému prostriedku neprpisuje dominantné postavenie.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

12. Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tomto konaní sa súd prvej inštancie nevyporiadal s námietkami vznášanými žalobkyňou ohľadom posúdenia výšky primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovanej, čím došlo zo strany súdu prvej inštancie k vydaniu nepreskúmateľného rozhodnutia, pričom preskúmateľnosť rozhodnutia nepochybne je porušením práva strany sporu na spravodlivý proces. Aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR či Ústavného súdu SR vyplýva, že súdne rozhodnutie vyžaduje, aby obsahovalo odpoveď na námietky vznášané stranami sporu, pričom práve dostatočné dôvody musia byť uvedené ku skutočnostiam, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie. V prípade, ak súd v odôvodnení nereaguje resp. nesprávne reaguje na zásadnú a relevantnú námietku súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú stranou sporu, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti).

13. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia nepochybne je porušením práva strany sporu na spravodlivý proces. Aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR či Ústavného súdu SR vyplýva, že súdne rozhodnutie vyžaduje, aby obsahovalo odpoveď na námietky vznášané stranami sporu, pričom práve dostatočné dôvody musia byť uvedené ku skutočnostiam, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie. Je potrebné uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného SR totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (vid. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07). 20. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie nespĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodnenie rozhodnutí, a preto je nepreskúmateľný.

14. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom odvolacím námietok žalobkyne dospel k záveru, že nemožno súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie uvedenom v bode 11, kedy súd prvej inštancie uviedol, že jediným posudkom spĺňajúcim zákonné náležitosti bol posudok V.. V.. Z obsahu spisu vyplýva, že zo strany žalobkyne bol predložený dňa 13.06.2018 znalecký posudok č. XXX/XXXX znalca V.. I. Q.,

ktorý mal určiť všeobecnú hodnotu predmetu sporu, pričom tento posudok obsahuje aj vyhlásenie podľa § 209 ods. 2 Civilného sporového poriadku a rovnako dňa 15.05.2018 bol doplnený znalecký posudok č. XX/XXXX o všeobecnej hodnote predmetu sporu V.. I. D., ktorý obsahuje vyhlásenie podľa § 209 ods. 2 CSP. S poukazom na tieto skutočnosti preto odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie zaťažil svoje rozhodnutie nepreskúmateľnosťou, nakoľko z obsahu spisu vyplýva, že znalecký posudok V.. V. nebol jediným znaleckým posudkom, ktorý by spíňal náležitosti v zmysle citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku ohľadom čestného vyhlásenia znalca. Zároveň nemožno pričítať na ťarchu týchto posudkov, že sa nezaoberali možnosťou reálneho rozdelenia týchto nehnuteľností, nakoľko tento záver vyplýva aj z čl. 27 znaleckého posudku č. X/XXXX V.. I. V.. Za takejto situácie preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom úlohou súdu prvej inštancie bude vhodným spôsobom odstrániť rozpory medzi predloženými znaleckými posudkami zo strany oboch strán sporu a spravodlivo ustáliť výšku primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovanej tak, aby táto hodnota zodpovedala trhovej cene nehnuteľnosti v danom mieste a čase.

15. Úlohou súdu prvej inštancie bude aj žiadať jednoznačné vyjadrenie žalovanej či má záujem o reálnu deľbu pozemkov, nakoľko táto možnosť tu existuje. Ak žalovaná má záujem o reálnu deľbu a táto je možná, je nutné, aby súd postupoval v zmysle § 142 ods. 1 OZ tak, aby zachoval poradie, ktorým sú upravené spôsoby vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Vzhľadom na výšku podielu žalovanej v dome bude úlohou súdu prvej inštancie ustáliť výšku primeranej náhrady aj s prihliadnutím na znalecké posudky, ktoré riešia otázky ohľadom hodnoty rodinného domu s.č. 160 (porovnaj rozsudok KS Trnava 25Co 128/2015 zo dňa 11.11.2015).

16. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti sa preto odvolací súd nezaoberal už odvolacími námietkami pokiaľ sa týka výroku o náhrade trov konania. V každom prípade však odvolací súd uvádza, že odôvodnenie súdu prvej inštancie ohľadom výroku o trovách konania tak ako je uvedené v bode 15, nezodpovedá požiadavkám riadneho odôvodnenia v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP. Preto bude úlohou súdu prvej inštancie v novom rozhodnutí rovnako odôvodniť svoje rozhodnutie o trovách konania tak, aby toto bolo v súlade s citovaným ustanovením Civilného sporového poriadku.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).